

Pilny Apel - Załącznik C

Analizy i opinie dotyczące decyzji Parlamentu

Parlament Europejski, w postaci serii poprawek, odrzucił już wersje tekstów Komisji Europejskiej i swej komisji prawnej, które były w zasadzie identyczne z literą i duchem wersji zaaprobowanej przez Radę Ministrów UE. Poprawki te odpowiadały oczekiwaniom zdecydowanej większości twórczych programistów i badaczy polityki innowacyjnej UE, włączając w to zarówno autorów studiów zamawianych przez Komisję, jak i członków organów konsultacyjnych UE.

---

1. Studia i opinie związane z projektem dyrektywy o patentowaniu oprogramowania

1.1 [Rok 1999]: Opinion of the Committee of the Regions on the competitiveness of European enterprises in the face of globalisation - How it can be encouraged (COM (1998) 718 final) (COR99)

Adres: http://corregistry.cor.eu.int/CORregistryDocument.aspx?identfier=cdr\commission6\dossiers\com6-011\cdr134-1999_rev1_pa.doc&language=EN&text=

Opinia sygnowana przez reprezentantów samorządów regionalnych z całej Europy wskazująca m.in., że system ochrony patentowej nie jest uniwersalnym narzędziem i nie powinien być rozszerzany na oprogramowanie.

1.2 [Rok 2000]: The Digital Dilemma: Intellectual Property in the Information Age (National Research Council) (NRC00):

Adres: http://books.nap.edu/html/digital_dilemma/

- udzielanie patentów na oprogramowanie rozpoczęło się w USA bez wiedzy władzy ustawodawczej (tak jak w Europie);
- wątpliwości związane ze zdolnościami radzenia sobie przez Urząd Patentowy USA z decyzjami dotyczącymi patentów na oprogramowanie: czy dysponuje on dostatecznym potencjałem umiejętności i dostępem do wiedzy źródłowej?
- rynek oprogramowania różni się od tradycyjnych dziedzin wytwórczości: rynek na "komponenty" jest bardzo szczątkowy, bądź nie istnieje;
- innowacje w dziedzinie oprogramowania są częstsze niż w innych branżach; patenty często są udzielane, gdy związane z nimi rozwiązania stały się już przestarzałe;

- patenty na oprogramowanie mogą spowodować, że branża informatyczna przestanie być kreatywna i że ograniczy się do wielkich koncernów wymieniających się licencjami.

1.3 [Rok 2000]: Tang, Adams, Paré: Patent Protection of Computer Programs (TAP00)

Adres 1: http://www.ipr-helpdesk.org/documentos/docsPublicacion/pdf/8_softstudy%5B0000002727_00%5D.pdf

Adres 2: <http://swpat.ffii.org/papers/tangadpa00>

Studium o patentach na oprogramowanie opracowane przez naukowców brytyjskich na zamówienie Generalnej Dyrekcji Przedsiębiorczości Komisji Europejskiej. Wyniki opracowania bazują częściowo na opracowaniu czołowej brytyjskiej agencji finansowania badań Economic and Social Research Council. Jej celem było: dowiedzieć się jaki stosunek mają małe i średnie firmy z branży oprogramowania do szeroko rozumianej problematyki praw własności intelektualnej i przemysłowej, w tym szczególnie do patentowania, do jakiego stopnia użyteczne są dla nich patenty oraz co można zrobić by, podnieść świadomość tkwiących w patentowaniu możliwości. W konkluzji stwierdza się, że nie istnieje "pole pro-patentowe", a jedynie "pole" sprzyjające własności intelektualnej. Patenty na oprogramowanie nie są przedmiotem zainteresowania małych i średnich przedsiębiorstw, przypuszczalnie nie są one dla nich użyteczne.

1.4 [Październik 2000]: Intellectual Property Institute Study (IPI00)

Adres: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/indprop/comp/studyintro.htm

Studium zamówione przez Generalną Dyrekcję Rynku Wewnętrznego Komisji w mającej siedzibę w Londynie placówce znanej z propagowania patentów na oprogramowanie. Zamierzone jako studium prawnicze w odpowiedzi na oddźwięk, z jakim spotkała się petycja przeciw patentom na oprogramowanie, zostało przemianowane na "studium oddziaływania ekonomicznego". W związku z tym zamówiono u ekonomisty dopisanie rozdziału o skutkach gospodarczych. Nie spełnił on jednak oczekiwań Komisji i publikacja została na 6 miesięcy wstrzymana, by w końcu stać się materiałem pomocniczym podczas przeprowadzonych przez GD Rynku Wewnętrznego "ćwiczeń konsultacyjnych".

"Jak pokazano w naszym opracowaniu ekonomicznym literatury źródłowej (Rozdział III raportu), większość ekonomistów nie wierzy w ekonomiczną efektywność, tj. powiększenie wytworzonego produktu globalnego osiąganego dzięki uczynieniu patentowalnymi wynalazków związanych z programami komputerowymi. Ta ostrożność jest umacniana poprzez istniejące, a wręcz nasilające się w USA wątpliwości co do konsekwencji patentowania wynalazków związanych z programami komputerowymi. Amerykańska debata na ten temat jest daleka od zakończenia.

Nie ma dowodów na to, że pozytywne skutki wynikające z posiadania patentów na oprogramowanie przeważały nad następującymi poważnymi obawami:

- patenty są udzielane na trywialne, właściwie stare, koncepcje, a zainteresowanie tymi patentami, nie mówiąc już o podejmowaniu działań zabezpieczających w związku z ich statusem prawnym, jest istotną niedogodnością, szczególnie dla małych i średnich firm oraz niezależnych deweloperów;
- patenty wzmacniają pozycję rynkową wielkich koncernów;
- branża komputerowa jest przykładem branży, w której występuje zjawisko przyrostowych innowacji; istnieją poważne wątpliwości czy w takich branżach patentowanie przyczynia się do przyrostu produktu globalnego".

1.5 [Grudzień 2000]: EU Consultation by Commission (+FFII analysis) (CON00)

Adres 1: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/indprop/comp/softpatanalyse.htm

Adres 2: <http://swpat.ffii.org/papers/eukonsult00/index.en.html>

Po decyzji rządów narodowych zmuszonych do wycofania się z planów zmiany Art. 52 Europejskiej Konwencji Patentowej (EKP), Komisja ogłosiła ponowne "ćwiczenia konsultacyjne". Poprzednie konsultacje obejmowały tylko grupę konsultantów Wydziału Własności Przemysłowej, tzn. około 40 członków korporacji rzeczników patentowych, a zadawano tylko pytania wygodne dla tej grupy. Nowe konsultacje zostały zaplanowane w ten sam sposób, ale ze względu na nieoczekiwany stopień publicznego zainteresowania jakim zaczęły się cieszyć sprawy patentowania oprogramowania, otrzymano spoza zamkniętego korporacyjnego kręgu ponad 1500 odpowiedzi.

- 92% respondentów było przeciwko patentom na oprogramowanie, 44% zwolenników którzy w sumie stanowią 8% było "specjalistami z dziedziny praw własności intelektualnej (przemysłowej)".
- Procent uczestników przeciwnych patentom na oprogramowanie:

- osoby indywidualne 98,5%
- małe i średnie firmy 95%
- duże przedsiębiorstwa 81%
- stowarzyszenia 45%
- użytkownicy komputerów 99,6%
- studenci 99,5%
- naukowcy 98%

- deweloperzy 95,8%
- specjaliści z dziedziny praw własności intelektualnej (przemysłowej) 33%
- instytucje administracji 22%

Powyższe dane wskazują, że rządowi administratorzy patentowi skłaniają się ku praktyce Europejskiego Urzędu Patentowego nawet w większym stopniu, niż wielkie przedsiębiorstwa i rzecznicy patentowi. Nic w tym dziwnego, gdyż praktyka EUP uzyskała już placet tych ludzi, którzy reprezentują swoje rządy w Radzie Administracyjnej EUP i w patentowej grupie roboczej Rady Ministrów UE.

Na podstawie oświadczeń kilku stowarzyszeń takich jak EICTA i UNICE, których stanowisko w kwestiach polityki patentowej jest określane pod wpływem rzeczników wielkich korporacji, komisja doszła do przekonania, że "większość ekonomiczna" jest za patentami na oprogramowanie. Jednakże 2/3 zatrudnienia i wpływów podatkowych z branży oprogramowania pochodzi od małych i średnich firm, z których tylko nieliczne okazują jakiegokolwiek zainteresowanie patentami.

(patrz także The "Economic Majority" in the Software Patent Debate¹)

1.6 [Wrzesień 2001]: Micro- and Macroeconomic Implications of the Patentability of Software Innovations (Max Planck Institute and Fraunhofer Institute) (presentation slides) (MPF01)

Adres 1: http://www.isi.fhg.de/ti/Soft_summary.pdf

Adres 2: http://trendchart.cordis.lu/Reports/Documents/Edler_Lux_2003.ppt

Sondaż przeprowadzony wśród setek firm przez Fraunhofer Innovation Research Institute i Max-Planck Institute for Intellectual Property, zamówiony przez departament polityki patentowej niemieckiego ministerstwa gospodarki. Choć wszystkie te instytucje bardzo sprzyjają patentowaniu przyniósł on następujący wynik:

- patenty są najmniej używanym i uważanym za najmniej istotny spośród sposobów ochrony inwestycji w rozwój oprogramowania;
- w porównaniu z innymi branżami w oprogramowaniu czasy projektowe są bardzo krótkie, a innowacje pojawiają się wyjątkowo często;
- rozwój produktu jest w branży oprogramowania bardziej przyrostowy niż we wszystkich innych branżach;
- częste innowacje i sprawność procesu projektowania są w branży oprogramowania ważniejsze niż w innych branżach, stąd przeszkody w pracy projektowej mają tutaj jeszcze większą wagę;
- zapewnienie interoperacyjności jest wyjątkowo ważne;
- intensywność nakładów na rozwój i wdrożenia nie ma wpływu na intensywność patentowania;
- podstawowa reguła znana z innych branż pozostaje w mocy: większe firmy

¹ The "Economic Majority" in the Software Patent Debate (<http://swpat.ffii.org/analysis/sektor/index.en.html>)

- uzyskują więcej patentów;
- "Teoria mówiąca, że patenty ułatwiają dostęp do rynku przede wszystkim nowym firmom, nie znajduje potwierdzenia";
  - "Strategiczne korzyści odnoszone z patentowania na rynkach międzynarodowych są oczywiste, ale ma to znaczenie wyłącznie dla nielicznych wielkich koncernów";
  - "Z części prawnej studium wynika, że obowiązujący zakaz patentowania "programów jako takich" jest problematyczny. Obowiązujące obecnie wyłączenie dla "programów komputerowych jako takich" nie tylko nie pozwala na rozsądną interpretację, lecz w praktyce prowadzi do tak skomplikowanych uzasadnień, że stają się one niezrozumiałe nie tylko dla niewtajemniczonych".

1.7 [Kwiecień 2002]: Discussion of European-level legislation in the field of patents for software (Bakels, Hugenholtz) (BAH02)

Adres: <http://www.europarl.eu.int/meetdocs/committees/juri/20020619/SoftwarePatent.pub.pdf>

- Studium zamówione przez Generalną Dyрекcyję Ekspertyz Parlamentu Europejskiego;
- Poważne problemy z całym systemem patentowym;
- Problemu "trywialnych patentów" nie da się rozwiązać poprzez usprawnienie pracy urzędów patentowych;
- Patenty na oprogramowanie doprowadziły w USA do licznych kłopotów (zarówno natury ekonomicznej jak i administracyjnej);
- Sformułowany w projekcie Komisji Europejskiej wymóg "wkładu technicznego" jest zbyt ogólnikowy i można go łatwo obejść. Przy jego pomocy nie osiąga się nawet wyznaczonego przez Komisję celu (tj. nie prowadzi on do wykluczenia z patentowania wszystkich metod prowadzenia działalności gospodarczej).

1.8 [Lipiec 2002]: Monopolkommission report (MOK02)

Adres 1: http://www.monopolkommission.de/haupt_14/sum_h14.pdf

Adres 2: <http://swpat.ffii.org/papers/eubsa-swpat0202/mopoko0207>

Niemiecka komisja monopolowa (powiązany z ministerstwem gospodarki urząd kontroli konkurencji) wyraża zaniepokojenie z powodu praktyki urzędów patentowych i sądów pozwalających na patentowanie oprogramowania. Krytykuje te praktyki jako niezgodne z prawem i szkodliwe dla innowacyjności i konkurencji.

1.9 [Październik 2002]: Commissariat Général du Plan: Rapport sur l'Économie du Logiciel (CDP02)

Adres: <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/brp/notices/024000561.shtml>

Raport francuskiego Generalnego Komisariatu Planowania podający dane liczbowe o branży oprogramowania we Francji (270000 zatrudnionych, 31,6 mld euro przychodu w 1999 roku).

Zauważa niedogodności jakie stwarzają dla rozwoju branży własnościowe standardy i zagrożenie patentami. Rekomenduje nie udzielanie patentów na algorytmy i metody prowadzenia działalności gospodarczej, nie egzekwowanie patentów kolidujących z formatami i standardami oraz ograniczenie okresu ważności patentów związanych z użyciem programów do 3-5 lat.

1.10 [Sierpień 2002]: Technology policy in the telecommunication sector: Market responses and economic impacts (Heli Koski) (+FFII analysis) (KIO02)

Adres 1: <http://europa.eu.int/comm/enterprise/library/enterprise-papers/paper8.htm>

Adres 2: <http://swpat.ffii.org/papers/cec-telecom02/index.en.html>

- Patentowanie stało się w branży telekomunikacyjnej źródłem wielu problemów;
- Patentowanie jest wykorzystywane głównie do celów strategicznych (blokowanie konkurentów, zapewnianie sobie uniknięcia blokowania przez konkurenta), a nie zabezpieczenia zwrotu zainwestowanych nakładów.

1.11 [Wrzesień 2002]: Opinion Economic and Social Committee (EESC) (EESC02)

Adres: http://eescopinions.esc.eu.int/EESCopinionDocument.aspx?identifier=ces\int\int145\ces1031-2002_ac.doc&language=EN

Rada Gospodarcza i Społeczna jest głównym organem konsultacyjnym Unii Europejskiej. Na posiedzeniu plenarnym przegłosowano następującą ocenę propozycji Komisji:

- tekst przedłożony przez Komisję pozwala na patentowanie programów wykonywanych przez komputer;
- kodyfikuje wręcz praktykę Europejskiego Urzędu Patentowego;
- nie zapobiega patentowaniu metod prowadzenia działalności gospodarczej (a także innych metod);
- nie zapewnia interoperacyjności, zamiast tego czyni sprawy jeszcze bardziej zawiłymi;
- pojawiają się wątpliwości co do intencji Komisji, która we wprowadzeniu porusza szereg kwestii niezwiązanych z problematyką debaty (takich jak piractwo);
- brak analizy konsekwencji ekonomicznych, które wskazywałyby na korzyści dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- "Nie ma powodu, by wierzyć, że dyrektywa będzie tylko trzyletnim odwracalnym eksperymentem, pod koniec którego dokonana się jego oceny".

1.12 [Grudzień 2002]: Opinion Committee for Cultural Affairs and Youth of EP (+FFII analysis) (CULT02)

Adres 1: <http://www.europarl.eu.int/meetdocs/committees/juri/20030324/487019en.pdf>

Adres 2: <http://swpat.ffii.org/papers/eubsa-swpat0202/cult0212/index.en.html>

- "Techniczny" oznacza wykorzystanie sił natury do uzyskania fizycznych skutków

- wykraczających poza cyfrowe przetwarzanie informacji" (art. 2 EP).
- Przetwarzanie danych nie jest dziedziną techniki (art. 3 EP).

1.13 [Grudzień 2002]: Opinion Committee for Industry and Trade of EP (+FFII analysis) (ITRE02)

Adres 1: <http://www.europarl.eu.int/meetdocs/committees/juri/20030324/490455en.pdf>

Adres 2: <http://swpat.ffii.org/papers/eubsa-swpat0202/itre0212/index.en.html>

- Publikacja nigdy nie stanowi naruszenia patentu (art. 5 EP).
- Zapewnienie interoperacyjności nigdy nie prowadzi do naruszenia patentu (art 6a (9 po renumeracji) EP).

1.14 [Kwiecień 2003]: An Empirical Look at Software Patents (Bessen&Hunt) (BH03)

Adres: <http://www.researchoninnovation.org/online.htm#sw>

- Patentowanie oprogramowania spowodowało w USA przesunięcie środków przeznaczonych na prace badawcze i rozwojowe na finansowanie obsługi patentowej.
- Większość patentów na oprogramowanie znajduje się w posiadaniu tradycyjnych branż przemysłowych:
  - rozwiewa to mit, że patenty pozwalają "samotnemu wynalazcy programu" odnosić korzyści ze swej innowacji;
  - tradycyjne przemysły wykorzystują zwykle programy do sterowania maszynami, ale, jak pokazuje powyższe studium, patenty na oprogramowanie są szkodliwe i w tym przypadku.
- Patenty utrudniają, a nie ułatwiają innowacje w dziedzinach, w których większość innowacji jest przyrostowa, a do takich należy branża oprogramowania.

1.15 [Rok 2002]: Federal Trade Commission Hearings (FTC02)

Adres 1: <http://www.ftc.gov/os/comments/intelpropertycomments/index.htm>

Adres 2: <http://swpat.ffii.org/papers/ftc02>

Amerykańska Federalna Komisja Handlu (FTC - Federal Trade Commission) przeprowadziła przesłuchania wśród przedsiębiorstw branży informatycznej, które wykazały że utrzymuje się ich niechęć do patentów na oprogramowanie. W trakcie poprzednich przesłuchań w 1994 roku część wielkich koncernów, jak Adobe, Oracle i Autodesk, ostro wypowiadała się przeciw patentowaniu oprogramowania. Tym razem Robert Bahr, wiceprezes Cisco, odpowiedzialny za sprawy własności intelektualnej w firmie, która dla wielu jest modelowym przykładem nowoczesności w zarządzaniu innowacjami, powiedział:

- "Z naszych obserwacji wynika, że w Cisco patenty nie oddziałują w sposób pobudzający innowacje. Konkurencja jest siłą napędową, a kluczową sprawą jest wprowadzanie nowych produktów na rynek w odpowiednim czasie. Wszystko, co czynimy by stworzyć nowe produkty, czynilibyśmy również gdybyśmy nie mogli uzyskać patentów na innowacje

i wynalazki zawarte w tych produktach. Wiem o tym, ponieważ nikt dotąd nie zapytał mnie: "czy opatentujemy to?", zanim zdecydowaliśmy zainwestować czas i środki w rozwój produktu [...]".

- "Czas i pieniądze, jakie poświęcamy na zgłoszenia patentowe, uzyskiwanie i utrzymywanie patentów, procesowanie i operowanie licencjami, lepiej byłoby przeznaczyć na prace rozwojowe i badawcze prowadzące do nowych innowacji. Lecz zamiast tego przygotowujemy setki zgłoszeń patentowych z powodów, które nie mają nic wspólnego ze wspieraniem i ochroną innowacji [...]".
- "Co więcej, gromadzenie patentów i tak nie rozwiązuje problemu nieintencjonalnych naruszeń w trakcie własnych prac rozwojowych. Jeśli jesteśmy oskarżani o naruszenie patentowe przez kogoś, kto nie wytwarza ani nie sprzedaje produktu lub kogoś kto go nawet sprzedaje, ale w ilościach o wiele mniejszych niż my, nasze patenty nie mają wystarczającej wartości, by odstraszyć od wchodzenia w konflikt prawny z nami lub by zredukować wielkość żądanego od nas odszkodowania. Dlatego system patentowy, wcale nie nagradzając innowacyjności, karze innowacyjne firmy z powodzeniem wprowadzające na rynek nowe produkty, a subsydiuje lub nagradza te, które tego nie potrafią".

W opublikowanym w październiku 2003 roku końcowym raporcie FTC To Promote Innovation: The Proper Balance of Competition and Patent Law and Policy² (FTC03), dochodzi się do wniosku, iż w pewnych dziedzinach (podaje się tu jako przykład branżę farmaceutyczną) system patentowy stymuluje konkurencję i produktywność, podczas gdy w innych szkodzi jednemu i drugiemu. To ostatnie stwierdzenie jest szczególnie prawdziwe w przypadku patentowania oprogramowania i metod biznesowych. Raport przedstawia powody bezsensowności orzeczeń sądowych dopuszczających patentowanie tego rodzaju rozwiązań i proponuje różne środki zaradcze dla naprawienia części powstałych szkód. Poglądy przedstawione podczas przesłuchań zostały podsumowane w następujący sposób:

przedstawiciele wytwórców sprzętu i oprogramowania komputerowego podkreślali, że to konkurencja jest źródłem innowacji w szybko zmieniających się branżach. Ich przedstawiciele, szczególnie z branży oprogramowania, opisywali proces innowacyjny jako jakościowo mniej kosztowny niż w przypadku branży farmaceutycznej czy biotechnologicznej. Mówili oni o wielokrotnie krótszym okresie życia produktu. Niektórzy przedstawiciele branży oprogramowania twierdzili, że prawo autorskie oraz zasada ujawniania kodu wspierają przyrostową i dynamiczną naturę innowacji w oprogramowaniu. Lekceważyli oni znaczenie ujawnień patentowych, gdyż nie wymagają one ujawnienia kodu źródłowego, który jest istotą programu jako produktu.

2 <http://www.ftc.gov/os/2003/10/innovationrpt.pdf>

1.16 Raport Deutsche Bank Research (DB04), 22.06.2004

Adres: http://www.dbresearch.com/PROD/DBR_INTERNET_EN-PROD/PROD000000000175949.pdf

Jako jedno z "pilnych działań prowadzących do umocnienia w Niemczech innowacyjności i wzrostu gospodarczego", raport Deutsche Bank Research zarekomendował:

stworzenie takiego zrównoważonego systemu własności intelektualnej, który sprzyjałby tworzeniu i przepływowi nowych koncepcji. Silna ochrona własności intelektualnej nie zawsze przynosi dobre skutki. Prawdopodobne jest, że patenty na oprogramowanie, które są ugruntowaną praktyką w USA, a do których legalizacji w Europie niewiele brakuje, faktycznie tłamszą innowacje. Europa ma jeszcze szanse skorygować swój wybór.

2. Pytania zadawane najczęściej

2.1 Czym jest patent na program?

Patenty na oprogramowanie są patentami na innowacje niematerialne. To oznacza, że nowa część "wynalazku" ogranicza się do nowego postrzegania problemu w matematyce, przetwarzaniu danych, prowadzeniu biznesu i podobnych dziedzinach. Tego rodzaju innowacje zwykle nie są patentowalne, lecz poprzez stwierdzenie, że są one "wdrażane komputerowo" (tzn. przekształcone w oprogramowanie), stają się one patentowalne zgodnie ze standardami Europejskiego Urzędu Patentowego (także Komisji Europejskiej i Rady UE). Stąd nazwa "patenty na oprogramowanie".

Zakres monopolu wynikający z takiego patentu dotyczy wszystkich programów komputerowych, które posiadają zastrzegane nim funkcje.

Od 1998 roku Europejski Urząd Patentowy (EUP) dopuszcza zastrzeżenia programowe, tzn. zastrzeżenia mające formę:

programu komputerowego (zapisanego na nośniku), charakteryzującego się tym, że po załadowaniu do pamięci wykonywany jest proces o podawanych cechach.

Od 1986 roku EUP dopuszcza zastrzeżenia procesowe dla sposobów postępowania, w których "wynalazczy" wkład leży wyłącznie w przetwarzaniu danych i dla których zastrzeżenia programowe byłyby z tego powodu bardziej naturalne.

2.2 Co mówi prawo na temat patentowania programów?

Art. 52 Europejskiej Konwencji Patentowej (konwencji Monachijskiej z 1973 roku) mówi, że "programy komputerowe", tak jak "metody matematyczne" i "przedstawianie informacji", nie są wynalazkami w sensie prawa patentowego. Wytyczne badawcze Europejskiego Urzędu

Patentowego (EUP) w wersji z 1978 roku wyjaśniały:

Program komputerowy może mieć różne formy, np. algorytmu, schematu blokowego, serii kodowanych instrukcji, które mogą być nagrane na taśmę lub inne odczytywalne dla maszyny medium, może być on w pewnych przypadkach uważany za metodę matematyczną lub prezentację informacji. Jeżeli wkład do znanej wiedzy leży wyłącznie w programie komputerowym, wtedy przedmiot zgłoszenia nie jest patentowalny niezależnie od formy, w jakiej jest on przedstawiony w zastrzeżeniach. Na przykład: to, że komputer charakteryzuje się tym, że ma jakiś program zapisany w pamięci lub że proces sterowania komputera odbywa się pod kontrolą jakiegoś programu, jest równoważne zastrzeżeniu programu samego w sobie czy też programu nagranego na taśmie magnetycznej.

Innymi słowy: niezależnie od tego, jak formułuje się w zastrzeżeniach nowość dotyczącą oprogramowania, nie jest ona patentowalna.

Zasada ta była precyzyjnie przestrzegana przez EUP do 1985 roku. Potem została stopniowo zredukowana na rzecz fikcyjnego rozróżniania między "programami jako takimi" i "programami z dalszymi technicznymi efektami", co szybko doprowadziło w EUP do doktrynalnego chaosu i powszechnej patentowalności praktycznie wszystkich stosowanych reguł organizacji i kalkulacji (algorytmów i metod prowadzenia działalności gospodarczej). Nie wszystkie organa sądownicze krajów członkowskich naśladowały tę tendencję.

(patrz także: Art. 52 EPC: Interpretation and Revision³)

2.3 Czym są "wynałazki wdrażane przy pomocy komputera"?

Termin ten został wprowadzony⁴ przez EUP w maju 2000 roku jako eufemizm dla "programów komputerowych w kontekście zastrzeżeń patentowych", czyli zgodnie z obowiązującym prawem nie-wynałazków. Termin ten został wprowadzony jako część "Trójstronnego Projektu" - starań urzędów patentowych mających na celu stworzenie ujednoczonych reguł patentowalności dla "metod biznesowych wdrażanych przy pomocy komputera" w USA, Japonii i Europie.

Komisja Europejska używa definicji EUP, podczas gdy Parlament zdefiniował ten termin i nadał mu odwrotne znaczenie, jako techniczny wynalazek wykorzystujący oprogramowanie, ale którego odmienność nie zasadza się na odmienności programu. Grupa robocza Rady zastosowała jeszcze inną definicję, która obejmuje zarówno wynalazki, jak i nie-wynałazki.

2.4 Dlaczego Parlament Europejski zdecydowanie negatywnie ustosunkował się do patentów na oprogramowanie?

Prawo patentowe jest prawem gospodarczym, a wszystkie wręcz opracowania ekonomiczne wskazują na przewagę negatywnych skutków patentów na oprogramowanie. Komisja nie przeprowadziła dogłębnego studium na temat wpływu patentów na oprogramowanie.

³ Art 52 EPC: Interpretation and Revision (<http://swpat.ffii.org/analysis/epc52/index.en.html>)

⁴ EPO 2000/05/19: Examination of "business method" applications (<http://swpat.ffii.org/papers/epo-tws-app6/index.en.html>)

Sprzeciwia się im większość europejskich przedsiębiorstw. Konsultacyjne organa Unii Europejskiej (COR00, ESC02) i dwie z zainteresowanych komisji Parlamentu Europejskiego wypowiedziały się przeciw legalizacji praktyki EUP.

2.5 Czy inwestycje w rozwój oprogramowania nie powinny być chronione?

Nakłady inwestycyjne w rozwój oprogramowania są chronione prawem autorskim. Stosowanych jest także szereg innych środków (dzięki nim prawo autorskie działa skutecznie). Patenty na oprogramowanie podważają ochronę wynikającą z prawa autorskiego.

2.6 A co z telefonami komórkowymi i pralkami?

Propozycja Parlamentu pozwala na patentowanie wszystkich wynalazków technicznych, niezależnie od tego czy są sterowane komputerowo, czy nie. Jednakże wiele patentów udzielonych w branżach telekomunikacyjnej i elektronicznej to w rzeczywistości patenty na oprogramowanie. W dzisiejszych czasach, gdy różne dziedziny wzajemnie się przenikają, może to dotyczyć także programowania w Internecie. Jak wynika z badań KIO02 i BH03 nie ma powodów przypuszczać, by czyste patenty na oprogramowanie oddziaływały pozytywnie na innowacyjność.

(patrz także: Why Software -- in particular embedded software -- should not be patentable⁵ oraz FFII interests and the EU Software Patent Directive⁶)

2.7 Czy wersja Parlamentu nie jest sprzeczna z traktami międzynarodowymi takimi jak TRIPS?

Nie. Co więcej, można twierdzić, że to wersje Komisji i Rady naruszają TRIPS.

(patrz: The TRIPs Treaty and Software Patents⁷)

2.8 Czy tekst Komisji/Rady nie potwierdza jedynie status quo?

Nie. Teksty Komisji/Rady narzucają całej Europie nieakceptowaną do tej pory przez wszystkie organa sądownicze praktykę Europejskiego Urzędu Patentowego. W ten sposób będzie trudniej niż dotąd sprzeciwiać się tej praktyce, która przyniosła już ponad 30 tysięcy patentów na oprogramowanie i metody prowadzenia działalności gospodarczej.

2.9 Dlaczego "przetwarzanie danych" jest wyłączone z patentowania i jaki jest tego sens?

Wszystko, co potrafi komputer to przetwarzać dane. Używany do sterowania wynalazkiem, także jedynie przetwarza dane. To wynalazek ma zdolność patentową lub nie. Taki przepis jest zgodny z TRIPS i jasno określa, że programy są niepatentowalne.

2.10 Dlaczego Parlament domaga się powiązania definicji techniki z siłami natury?

Zwolennicy dyrektywy utrzymywali, że koncepcja "technicznego wkładu / problemu / efektu"

5 <http://www.debatpublic.net/Members/paigrain/blogue/embedded>

6 <http://swpat.ffii.org/analysis/needs/index.en.html>

7 <http://swpat.ffii.org/analysis/trips/index.en.html>

jest jedynym właściwym kryterium dla określenia granic patentowalnych tworców, i to oni nalegali, by dyrektywa wyjaśniała co jest patentowalne, a co nie. Z tego wynika, że taka definicja jest potrzebna.

Odniesienie do "siły natury" jest wszechobecne w klasycznej literaturze patentowej. Zostało ono skodyfikowane w Skandynawskiej Konwencji Patentowej, a także w stanowionym prawie niektórych krajów Europy Środkowo-Wschodniej i Azji Wschodniej. Występuje także w prawie precedensowym, szczególnie niemieckim, ale także amerykańskim, francuskim oraz innych krajów.

(patrz: Patent Jurisprudence on a Slippery Slope -- the price for dismantling the concept of technical invention⁸)

2.11 Czy dla współczesnych wynalazków właściwe jest ciągłe powoływanie na "siły natury"?

Faktycznie, współcześnie panuje trend do "upodobniania". Powszechne są starania mające na celu wyabstrahowanie problemów ze sfery materialnej i przeniesienia ich na poziom przetwarzania danych. Dzieje się tak dlatego, że przetwarzanie danych jest wygodne, "obliczalne" i tak proste. Wygląda na to, że upraszczanie jest nowoczesne. Ale czy nowoczesnym jest patentowanie prostoty?

2.12 Dlaczego Parlament nie był usatysfakcjonowany propozycjami Komisji dotyczącymi zabezpieczenia interoperacyjności?

Komisja gwarantowała jedynie prawo do reverse-engineering, czego żaden patent i tak nie może zabronić. Ten przepis nie pozwala na użycie pozyskanej informacji. Prawo antymonopolowe jest zbyt nieskutecznym narzędziem, aby poradzić sobie z tym problemem.

---

8 <http://swpat.ffi.org/analysis/invention/index.en.html>